

Наведена тематична класифікація свідчить про системну організацію сучасної української навігаційно-гідрографічної термінології, елементи якої об'єднуються у певні мікрогрупи, що входять до складу відповідних тематичних груп.

Отже, сучасна українська навігаційно-гідрографічна термінологія є структурованою підсистемою української літературної мови. Перспектива подальших розвідок полягає у вивченні особливостей лексичних одиниць навігаційно-гідрографічної термінології в аспекті лексичної парадигматики, встановленні особливостей номінації сучасної української навігаційно-гідрографічної лексики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багана Ж., Таранова Е.Н. Роль тематической классификации в терминологических исследованиях / Ж. Багана, Е.Н. Таранова // Вестник РУДН, серия «Лингвистика», 2010, № 3. – с. 46 – 48.
2. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – К.: Вид. дім «KM Academia», 2000. – 218 с.
3. Кодухов В.И. Лексико-семантические группы слов: Лекция / Отв. ред. проф. Н.П. Гринкова. – Л.: Ленингр. гос. пед. ин-т им. А.И. Герцена, 1955. – 28 с.
4. Критенко А.П. Тематичні групи слів і омонімія // Слов'янське мовознавство. – К.: Наук. думка, 1962. – Вип. 4. – с. 198 – 211.
5. Новый словарь иностранных слов: близко 40 000 сл. и словосочетаний / [за ред. Л.И. Шевченко]. – К.: Арій, 2008. – 672 с.
6. Російсько-український словник наукової термінології: Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос / [В.В. Гейченко, В.М. Завірюхіна, О.О. Зеленюк та ін.]. – К.: Наук. думка, 1998. – 892 с.
7. Симоненко Л.О. Біологічна термінологія: Формування та функціонування. – Умань: РВЦ «Софія», 2006. – 103с.
8. Симоненко С.В. Навігаційно-гідрографічний словник (українсько-англійсько-російський). Довідковий посібник / [С.В. Симоненко, Д.Ю. Падакін, М.Ф. Голодов та ін.]. — К.: ДУ «Держгідрографія», 2008. — 496 с
9. Українсько-російський словник наукової термінології / [за заг. ред. Л.О. Симоненко]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 416с.

В статті дана класифікація сучасної української навігаційно-гідрографічної термінології по тематичним групам.

Ключевые слова: термин, навигационно-гидрографическая терминология, архисема, тематическая группа, тематическая подгруппа.

The article presents the thematic groups of modern Ukrainian navigation and hydrographical terminology.

Keywords: term, navigation and hydrographical terminology, archiseme, thematic group, thematic subgroup.

УДК 811.161.2' 38

Л. В. Кравець

ДИНАМІЧНА ПРИРОДА ПОЕТИЧНОЇ МЕТАФОРИ

У статті обґрунтовано динамічну природу поетичної метафори на матеріалі української поезії ХХ ст. Визначено й проаналізовано чинники, які зумовлюють метафоричний динамізм та встановлено лінгвокогнітивні операції, які його забезпечують. Детально проаналізовано також шляхи виникнення метафоричного динамізму. З'ясовано роль концептуальних метафор у процесі мовотворчості.

Ключові слова: метафора, метафоричний динамізм, концептуальна метафора, метафоричний архетип, базова метафорична модель.

У сучасній науці на динамічну природу мови неодноразово вказували як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Підґрунтям таких суджень були і залишаються енергетейно-еволюційна концепція мови В. фон Гумбольдта, вчення О. О. Потебні, І. О. Бодуена де Куртене, а також філософія мови (“філософія імені”), розроблювана в 20-х роках ХХ ст. О. Ф. Лосевим, С. М. Булгаковим, П. О. Флоренським та ін. Визнаючи динамізм як сутнісну ознаку мови, сучасні дослідники намагаються розкрити причини виникнення змін, виявити і проаналізувати їх закономірності, механізми через аналіз як окремого слова, так і цілого тексту (дискурсу, стилю) тощо. Над цими проблемами на різних методологічних засадах в українській лінгвістиці працюють С. Я. Єрмоленко, Л. І. Мацько, А. К. Мойсієнко, О. О. Селіванова, Ф. С. Бацевич, Л. В. Струганець, О. О. Семенець, Г. М. Вокальчук та ін. Актуальним у сучасній лінгвістиці є також вивчення динамічної природи метафори.

Метою цієї статті є обґрунтування динамічної природи поетичної метафори.

Метафора як мовне, когнітивне і культурне явище володіє динамічним потенціалом, який повною мірою виявився в українській поезії ХХ ст. Зміни метафори в цей період відбувалися

постійно і характеризувалися нелінійністю, цілісністю, спрямованістю. Їх визначала взаємодія принципів детермінізму, імовірності та випадковості. Ці спостереження дали підстави для створення концепції метафоричного динамізму в українській поезії ХХ ст. на засадах раціоналістської, феноменологічної та частково позитивістської методології.

Метафоричним динамізмом називаємо розширення або звуження ділянки метафоричних проєкцій між донорською зоною та реципієнтною зоною, що виявляється у діахронних змінах мовних знаків базової метафори, ускладненні або спрощенні її семантичної і / або граматичної структури.

Метафоричний динамізм зумовлений пізнавальною діяльністю людини, у процесі якої з'являються нові поняття, формуються нові значення та водночас виникає дефіцит мовних засобів їх вираження. “Однак, – наголошував А. П. Грищенко, – така суперечність не перешкоджає активній номінативній діяльності носіїв мови, яка фактично полягає у поєднанні на основі міцного психологічного зв'язку нових семантичних значимостей і форм їх вираження” [4; с. 130]. Номінативному механізму, яким є також і метафоризація, мовби призначено слугувати посередником між змістом думки і мовним вираженням, тому його дія виявляється як співвіднесення з поняттями відповідних мовних знаків [8; с. 15].

У процесі творення метафори митець має на меті якомога точніше передати власні відчуття в оригінальній формі, розкриваючи тим або ще один аспект уже відомого, або щось зовсім нове. Водночас його мовотворчість є актом вільного прийняття й освоєння “чужого слова”, яке стає ніби своїм. М. М. Бахтін підкреслював: “мова входить у життя через конкретні висловлювання (які реалізують її), через конкретні висловлювання і життя входить в мову” [1; с. 43]. “Чужим словом” у поетичному тексті виступає також концептуальна метафора, яка має експерієнційну основу (зв'язок з традицією) та характеризується концептуальною гнучкістю. Наповнюючи концептуальні метафори новим змістом, поет створює нову реальність, що є “відображенням способу художнього мислення автора, який об'єднує у своїй творчості досвід, отриманий у фізичному світі, і духовні цінності світу внутрішнього в одне ціле” [7; с. 230-231]. Використання усталеної мовної форми обертається в результаті породженням нового змісту.

Концептуальні метафори, за твердженням Дж. Лакоффа і М. Джонсона, є частиною когнітивної системи людини і структурують її мислення та діяльність, а в царині мовотворчості визначають спосіб індивідуального поетичного мислення в категоріях, вироблених колективною практикою. У художньому тексті вони виступають своєрідними матрицями, концептуальними схемами, які спрямовують процес творення словесного естетичного цілого. В концептуальних метафорах, які по суті є концептуальними схемами, закладена деяка початкова сутність, здатна саморозгортатися, спричиняючи еволюцію: “вимога безперервної динаміки і викликає еволюцію” [11; с. 261]. Розгортання метафор, їх динамічний потенціал визначає донорська зона.

Концептуальні метафори становлять “субстратний шар” поезії, вони наявні у текстах представників різних, навіть діаметрально протилежних, літературних напрямів, шкіл. Це своєрідні “конденсатори енергії, що виконують стабілізаційні й антихаосогенні функції” [7; с. 215], на їх основі виникають оригінальні поетичні метафори, які є різного рівня складності індивідуально-авторськими інтерпретаціями вихідної моделі.

Загальна кількість таких метафор, за спостереженнями вчених, невелика і в своїй сукупності утворює словесно-образну модель світу. Ці метафори пов'язані з темами природи, часу, життя, смерті, свободи, війни, любові, праці, мрії та ін., які є ціннісними, аксіологічними, стосуються основних аспектів буття людини й здебільшого закорінені в давніх міфологічних уявленнях. На вирішальне значення для поетичної творчості таких метафор указував О. М. Веселовський [3; с. 295]. У цих темах та пов'язаних з ними метафорах знайшло вираження колективне несвідоме.

За К. Г. Юнгом, змістом колективного несвідомого є архетипи, які виявляються зокрема у міфах, а також казках, езотеричних ученнях та релігіях. Архетипи, за К. Г. Юнгом, представляють ту частину психічного змісту, яка ще не зазнала свідомого опрацювання і є ще тільки безпосередньою психічною даністю [13; с. 93-94]. У свідомості індивіда архетип наповнюється матеріалом свідомого досвіду і набуває конкретного змісту. Він виступає як континуальна і водночас дискретна образ-схема, що містить різні варіанти свого розгортання. Вчений підкреслював, що архетипи виявляються у процесі творчості як “регулятивні принципи формування матеріалу” [14; с. 229].

Теорія К. Г. Юнга мала вплив на дослідження в галузі когнітивної лінгвістики. Зокрема, Дж. Лакофф і М. Джонсон розглядали “когнітивне несвідоме” як властивість людської психіки формувати передконцептуальні структури думки (архетипи) на основі гештальтного сприйняття об'єктивної реальності через різнопланову взаємодію людини з навколишнім світом [15; с. 10-11].

У сучасній літературно-художній і критичній практиці, а також когнітивній лінгвістиці архетип переважно тлумачать у дусі аналітичної психології, згідно з якою це “первісна вроджена психічна структура, вияв родової пам’яті, історичного минулого етносу, людства, їхнього колективного позасвідомого, що забезпечує цілісність і єдність людського сприйняття й виявляється у знакових продуктах (у вигляді архетипних образів)” [10; с. 40].

Семантична спорідненість окремих поетичних метафор вказує на наявність в основі кожної з них спільної вихідної моделі. Ця модель у більшості випадків є метафоричним архетипом [9; с. 33], який має значний виражальний потенціал і містить схеми власного розгортання. Форма і способи реалізації, а також частково зміст метафоричних архетипів у конкретному тексті залежить від авторських завдань і контексту. Метафоричні архетипи у багатьох випадках можна розглядати як базові метафоричні моделі (змістові інваріанти) відносно похідних поетичних метафор.

Базова метафорична модель є науковою абстракцією, вона може бути як співвідносна із метафоричним архетипом, так і виведена на основі групи семантично споріднених метафор, серед яких можуть бути й метафоричні архетипи. Наприклад, на основі групи метафор виведено метафоричні моделі *тканина* → *небо*, *рослини* → *сонце*, *вода* → *життя* та ін.

Лівий компонент базової метафоричної моделі позначає донорську зону, властивості якої проєктуються на реципієнтну зону, позначену правим компонентом: *вода* → *небо*, *вода* → *час*, *людина* → *рослина*, *тварина* → *людина* та ін. У ролі базових метафоричних моделей, крім метафоричних архетипів, можуть виступати також концептуальні метафори біблійного або літературного походження: *сад* → *життя*, *подорож* → *життя*, *книга* → *природа (земля)*, *книга* → *душа*, *театр* → *світ*.

Базові метафоричні моделі, з різними донорськими зонами, але однією реципієнтною можна розглядати як концептуальне ядро. Наприклад, *кохання* репрезентують базові метафори, донорськими зонами яких виступають субсфери *рослина*, *вогонь*, *напій* та окремі субсфери концептосфери *людина*. Поетичний світ, його “фактура”, за словами Н. А. Кузьміної, є “сіткою, “концептуальним каркасом”, який складається із концептуальних метафоричних моделей, що перетинаються. Світ у свідомості “проціджується” через сітку цих моделей і відповідним чином трансформується, категоризується” [7; с. 228].

Концептуальну систему людини формують різні види знань, одержані як із колективного несвідомого, так і свідомо здобуті. Метафоричні архетипи, які перебувають на передконцептуальному рівні у вигляді ідельних когнітивних моделей, на концептуальному рівні зазнають трансформацій і впорядковують у схематичних моделях образів різні концепти, які, в свою чергу, структурують концептуальний рівень. На вербальному рівні метафоричні архетипи у художньому тексті виявляються зокрема у вигляді поетичних метафор.

В українській поезії ХХ ст. спостерігається висока активність метафоричних архетипів, яку пов’язуємо із загальною орієнтованістю всієї сучасної поезії на мову в її культурно опрацьованих традиційних формах. Причин тому знаходимо кілька. По-перше, вбачаємо вплив популярного у ХХ ст. розуміння художньої літератури як спроби мовного осягнення світу. По-друге, вважаємо, що використання відносно невеликої кількості архетипних метафоричних моделей зумовлене обмеженою і порівняно стійкою тематикою лірики, що стосується основних аспектів життя людини і закорінена у міфології. По-третє, пов’язуємо з особливостями процесу пізнання, під час якого індивід постійно мимоволі спирається на попередній досвід. Він прагне зрозуміти нове, співвіднівши його з уже відомим, та закріпити отриманий результат у мові. Це становить основу метафоризації як інтелектуальної творчої діяльності. По-четверте, поділяємо думку багатьох сучасних вчених про те, що архетипні метафоричні моделі виступають своєрідними універсальними, які не обмежені певною сферою, тому вони трапляються у представників різних літературних шкіл і напрямів.

У поетичній творчості метафоричні архетипи можуть реалізуватися як у сталій, іноді безпосередній формі (*вогонь кохання*, *мед сонця*, *очі неба*, *біла ковдра (про сніг)* та ін.), так і зазнавати різних художніх інтерпретацій, які залежать і від конкретного митця, і від культурно-історичних умов, у яких він живе і творить. Н. А. Кузьміна наголошує: “Виступаючи в функції означуваного в рамках концептуальної моделі, поетична тема диференціюється. Так, загальне поняття *життя* можуть розуміти як існування особистості або певного кола людей, як життя людства в цілому, життя земне чи космічне, фізичне чи духовне і т.д.” [7; с. 194]. Різні інтерпретації теми забезпечують новостворені метафори, появу яких уможлиблює, зокрема, розвиток базових метафоричних моделей, який відбувається відповідно до вимог певного естетичного канону та відображує особливості світогляду митця, семантику його поетичного універсуму, а також свідчить про метафоричний динамізм.

Метафоричний динамізм в українській поезії ХХ ст. уможлиблюють різні лінгвокогнітивні операції, тобто ряд мовленнєво-мисленнєвих дій, спрямованих на досягнення певної мети. Зокрема, проведення окремих операцій забезпечує розгортання базової метафоричної моделі, її модифікацію або появу нової метафоричної моделі.

Основними лінгвокогнітивними операціями, що спричиняють метафоричний динамізм, є такі: проектування раніше невикористовуваних якостей та ознак донорської зони на реципієнтну зону; проектування нових якостей та ознак традиційної донорської зони, які виокремилися внаслідок глибшого вивчення цієї зони; заповнення концептуальних лакун; тиражоване використання мовних знаків донорської зони на позначення реципієнтної зони; контамінація метафоричних моделей; модифікація базової метафоричної моделі шляхом залучення нових донорських зон на означення тієї само реципієнтної зони; модифікація базової метафоричної моделі шляхом залучення нових реципієнтних зон, на осмислення яких використовують традиційні донорські зони.

Метафоричний динамізм виникає шляхом (1) розгортання базової метафоричної моделі, (2) модифікації базової метафоричної моделі, а також (3) зміни одієї метафоричної моделі іншою.

Розгортання базової метафоричної моделі відбувається внаслідок розширення асоціативного простору між донорською і реципієнтною зонами, що значною мірою залежить від розгалуженості структури донорської зони.

Поезія дуже чутливо реагує на будь-які зміни в житті – вона своєрідний камертон і суспільних настроїв, і поетичної атмосфери. “Нові запити почуття, спрямованого широкими освітніми і суспільними течіями” [3; с. 153], активізують метафоричні архетипи, які, в свою чергу, визначають напрями індивідуального поетичного мислення, пропонують варіанти осмислення нового за традиційними схемами. Розширення асоціативного простору між донорською і реципієнтною зонами дає змогу передавати усі відтінки думки, найменші деталі образу, створеного витонченою уявою під впливом нових віянь. М. Ільницький підкреслює: “Ступінь подібності предмета й образу, що лежить в основі метафори, може розширюватися. Вона ж бо розрахована не лише на конкретне чуттєве, а й на розумове сприйняття” [6; с. 65].

Наприклад, як розширення асоціативного простору між донорською і реципієнтною зонами базової метафоричної моделі *вода* → *душа* виступають метафори: *море душі (в темную ніч я до моря душі // прислухаюсь* (М. Семенко); *душа – річка (Моя душа підземна річенка // пливе пливе в краї незнані* (М. Семенко), *поет в мені – неначе рибок, // що річкою душі моєї йшов* (Д. Павличко); *душа – криниця (так і душа твоя – криниця, // з якої я кохання п'ю* (В. Сосюра); *у нас душа – криниця, // З якої ви п'єте* (О. Теліга) та ін. Результатом розростання метафоричної моделі *тканина* → *небо* стали метафори: *в оксамиті небес потоки сяйних зір* (М. Зеров); *я принесу тобі з надбань // шовки небес* (А. Малишко); *небес полотно* (Д. Павличко); *не зможеш, не будеш ніколи ти паном // над зоряним небом – святою габою* (Г. Чупринка) та ін.

Метафоричний динамізм виявляється також у **модифікації базової метафоричної моделі**, яка полягає у використанні нових донорських зон для проектування на традиційну реципієнтну зону. Цей процес вмотивований потенціалом до розгортання реципієнтної зони. Така модифікація базової метафоричної моделі породжує нові концептуальні схеми, що, в свою чергу, спричиняють появу індивідуально-авторських образів, але водночас призводить до істотної трансформації або навіть руйнування концептуальної метафори.

Про метафоричний динамізм свідчить також **зміна метафоричної моделі** спричинена розвитком художньої свідомості і поетичного мислення. Так, архаїчне світосприйняття і мислення, на думку дослідників, характеризувала “*до-метафора*” ототожнювального характеру [12; с. 51-52]. Первісними світоглядними парадигмами були анімізм – уявлення про одухотвореність світу, та фетишизм, згідно з яким окремі предмети (наприклад, каміння) наділялися особливою силою. Це виявлялося у поклонінні деревам, зокрема у Європі існував культ дуба, священними вважалися й інші дерева та ліс загалом, використанні магії трав. Досить поширеним був також культ тварин, пов'язаний не тільки з анімізмом, а й тотемізмом (вірою у спорідненість людини і тварини) і теріоморфізмом (поклоніння божеству, яке мало риси тварини). Всі ці уявлення відображені у міфах і збережені у глибинах етногенетичної пам'яті, колективному несвідомому. Їх можна реконструювати у вигляді метафоричних архетипів – базових метафоричних моделей.

Із розвитком художньої свідомості розвинулася **метафора-персоніфікація**, за допомогою якої персоніфікували образи богів [Белехова, с. 34]. Отже, антропоморфна метафора є більш пізнім утворенням, порівняно із фітоморною, зооморфною та артефактною.

Виокремлення поезії було ознаменовано активним вживанням **метафори-порівняння** [12; с. 258-260], яка набула особливої популярності у період Відродження. Тогочасні поети шляхом

“вкладання” однієї метафори в іншу створювали словесні поетичні образи, які вражали силою напруження між їх складовими [2; с. 50]. Згодом (XVI ст.) з’явилася також *метафора-взаємодія*, яка засвідчила появу нового виду поетичного мислення, що ґрунтувалося “не на аналогії чи асоціації, а на асиміляції, суть якої полягає у створенні семантичного узгодження між компонентами семантичних полів двох метафорично зіставлених, але буквально неузгоджених мовленнєвих висловлень” [2; с. 52]. Поетика французького класицизму ґрунтувалася на метоніміях, а *метафори* вживалися тільки *традиційні*.

У Нові часи з появою романтизму зросла роль творчої особистості в літературному процесі, відповідно поетичне слово стало індивідуалізованим та багатозначним. Романтизм, а також символізм позначені перевагою метафоричного мовомислення. У поезії романтизму переважала *персоніфікація* природи, а у символізмі – *емблематична метафора*, яка позначала почуття за допомогою назв предметів або дій [5; с. 222-249]. Новітній період характеризують *подвійна метафора* та *метафора-перифраза* [2; с. 68].

Отже, метафоричний динамізм визначають кілька чинників: (1) розвиток художньої свідомості й поетичного мислення, (2) лінгвокогнітивні процеси, (3) динамічна природа мови. Метафоричний динамізм виявляється у (1) розгортанні базової метафоричної моделі, (2) використанні нових донорських зон, (3) появі нових реципієнтних зон, (4) зміні метафоричної моделі. У метафоричному динамізмі виявляється новаторство поета. Про метафоричний динамізм свідчать зміни лексико-граматичного оформлення та семантичної структури метафори.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М. М. Литературно-критические статьи [сост. С. Бочаров и В. Кожин] / М. М. Бахтин. – М. : Художественная литература, 1986. – 543 с.
2. Белехова Л. І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект : дис. ... доктора філолог. наук : 10.02.04 / Белехова Лариса Іванівна. – К., 2002. – 476 с.
3. Веселовский А. Н. Историческая поэтика / А. Н. Веселовский. – М. : Высшая школа, 1989. – 406 с.
4. Грищенко А. П. Багатозначність слів / А. П. Грищенко // Сучасна українська літературна мова : [підручник] / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.] ; за ред. А. П. Грищенка. – [2-ге вид.]. – К. : Вища школа, 1997. – С. 130 – 149.
5. Жирмунский В. М. Метафора в поэтике русских символистов / В. М. Жирмунский // Новое литературное обозрение. – 1999. – N 1(35). – С. 222 – 249.
6. Ільницький М. На перехрестях віку : у 3 кн. / М. Ільницький. – К. : Вид. дім “Кієво-Могилянська академія”, 2008. – Кн. I. – 838 с.
7. Кузьмина Н. А. Интертекст и его роль в процессах эволюции поэтического языка / Н. А. Кузьмина – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 272 с.
8. Мойсієнко А. К. Динамічний аспект номінації : [монографія] / А. К. Мойсієнко. – К. : Вид.-поліграф. центр “Кіївський університет”, 2004. – 99 с.
9. Панченко А. М. Метафорические архетипы в русской средневековой словесности и поэзии начала XX в. // А. М. Панченко, И. П. Смирнов // Труды отдела древнерусской литературы. Древнерусская литература и культура XIX – XX вв. – Л. : Наука. Ленингр. отд-ние, 1971. – Вып 26: Древнерус. лит-ра и культура XVIII – XX в. – с. 33 – 49.
10. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2010. – 844 с.
11. Тынянов Ю. Н. Литературный факт / Ю. Н. Тынянов // Тынянов Ю. Н. Поэтика. История литературы. Кино. – М. : Наука, 1977. – с. 255 – 270.
12. Фрейденберг О. М. Поэтика сюжета и жанра / Фрейденберг О. М. – М.: Лабиринт, 1997. – 448 с.
13. Юнг К. Г. Об архетипах коллективного бессознательного / К. Г. Юнг // Архетип и символ. – М. : Ренессанс, 1991. – 304 с.
14. Юнг К. Г. Об отношении аналитической психологии к поэтико-художественному творчеству / К. Г. Юнг // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв. Трактаты, статьи, эссе. – М. : Изд-во МГУ, 1987. – С. 214-231.
15. Lakoff G., Johnson M. Philosophy in the Flesh: The Embodied Mind and its Challenge to Western Thought. – N. Y.: Basic Books, 1999. – 624 p., 10-11.

В статье обоснована динамическая природа поэтической метафоры на материале украинской поэзии XX ст. Определены и проанализированы факторы, предопределяющие метафорический динамизм, и установлены лінгвокогнітивні операції, забезпечуючі його. Детально проанализированы также пути возникновения метафорического динамизма. Выяснена роль концептуальных метафор в поэтическом творчестве.

Ключевые слова: метафора, метафорический динамизм, концептуальная метафора, метафорический архетип, базовая метафорическая модель.

The article substantiates the dynamic nature of the poetic metaphor by virtue of the material of Ukrainian poetry of the 20th century. Factors have been defined and analyzed that determine metaphorical dynamism and lingvocognitive operations that cater for it have been established. Also, the ways of metaphoric dynamism emergence have been put under detailed analysis. The role of conceptual metaphors in the language creation process has been explicated.